

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Helyben: félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. — fill.
Vidéken: félévre 9 kor., negyedévre 4 kor. 50 fill.

FOSZTERKESZTŐ:

BENEDEK JÁNOS.

POLITIKAI ROVATVEZETŐ:

Dr. BOROSS LAJOS

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ

SZÉKELY IMRE.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Debreczen, Fő tér 42. szám, Lamprecht palota
első emelet, az udvarban.

Háboru előtt.

— december 28.

Komoly munka előtt áll a nemzet. Oly munka előtt, melynek sikere áldást, melynek balsikere kárhozatot jelenthet. Ez a munka háboruból áll. Nem ágyuval, puskával, hadiszerekkel és öldöklő fegyverekkel megy a nemzet ebbe a háboruba, külső ellenség elé, mely okkupálni akarja országunkat, hanem a lelkesedés és igaz meggyőződés fegyvereivel fog küzdeni a belső ellenség ellen. Legalább is olyan nagy háboru ez, mintha véreink életüket tennék kockára a csatatereken. Az a kérdés kerül eldöntésre, hogy a jogtalanság maradjon-e tovább uralmon? Tovább építsük-e a nemzeti épületet azon a törékeny alapon, amelyet a lex-Dánielnek neveznek? Vagy pedig leszámoljon-e a nemzet egy jogtípró rendszerrel s e végső leszámolással bebizonyítsa-e, hogy Magyarországon nem lehet jogtípással jogrendet teremteni? Az a kérdés kerül eldöntésre, hogy ad oculos demonstrálja-e a nemzet Bécsnek, — hogy ezzel a nemzettel erőszakkal nem lehet menni semmire s hogy egyszer s mindenkorra mondjanak le a kizsákmányolóknak, a kalóznak, és jograblóknak arról, hogy itt törvénytelen alapon nem lehet uralkodni, kormányozni.

Háboru előtt illik szemlét tartani arról, hogy milyen erős az el-

lenzék, mekkora haderő áll rendelkezésére, milyen a hadállása s milyen erős és czéltudatos a taktikája? Ez böles dolog s nekünk mint hadakozó feleknek elengedhetlen magunkba szállni, hogy milyen a magunk ereje is. Vajjon van-e annyi erőnk, képességünk, fegyverünk, hogy a siker reményével szembeszállhatunk az ellenséggel?

Sajnos, a mi fegyverünk csak a törvény és igazság. Más időkben, más körülmények között igazságos ellenséggel szemben a legáltalásabb fegyver volna ez. De mit ér mindez, ha olyan ellenséggel van dolgunk, amely tudatosan követett el jogsértést az alkotmányon? — Amely eszerint megveti a törvényes eszközöket? Vagy ellefejtette volna-e a magyar azt, hogy éppen az ellenség legfőbb vezére és parancsnoka kijelentette, hogy csak „egyetlen egyszer“ akar jogsértést elkövetni (amit el is követett), de csak azért, hogy a törvényhozás minden további munkája törvénytelen legyen, miután az alap, amelyre ezt a munkát fölépíti, törvénytelen? Nem fejtette bizony el ezt a nemzet és előre kell számolnunk azzal, hogy ebben a háboruban, amelyet igazi néven választási harcoknak neveznek, az ellenség nem fog legális, megengedett eszközökkel dolgozni. A lidit-golyó a csatatereken nem olyan veszedelmes, mint a választási harcban a törvénytelen eszközök alkalmazása. Mindenre el

kell készülnünk, noha a miniszterelnök kijelentette, hogy ugynevezett tiszta választásokat akar és nem kíván törvénytelen eszközökkel élni.

Ezt minden választási háboru előtt minden kormányelnök kijelenti és azután mégis kiderül, hogy a legtörvénytelenebb eszközöktől sem riad vissza a hatalmon levő tényezők egyike sem. S ha visszavillantsunk a múlt idők választási harcaira, azt a szomorú bizonyosságot kell szereznünk, hogy választáson még sohasem bukott el kormány. A nemzet még sohasem tudott akkora ellentállást kifejteni, hogy a hatalom gyepöljét kicsavarta volna a kormány kezéből.

Nagyon könnyen meg lehet érteni, hogy miért van ez és miért volt ez a múltban így? Ha a hivatalos apparátusra gondolunk, — mely a kormánynak rendelkezésére áll, akkor már meg is van a magyarázat teljes egészében — és semmi más magyarázatra nincs szükség. Ezt a hivatalos apparátust máris kortesczélokra használja fel Tisza István. A kormány bizalmas leveleket küldött szét a jegyzőkhöz; milliókra menő füzeteket küld szét a kormány s a jegyzőket arra hívja fel, hogy a népközt ossza szét „jóakaratu“ magyarázatokkal a füzeteket. Világosítsa fel a népet, hogy a kormány eljárása törvényes volt, holott nagyon is tisztában van azzal, hogy milyen

Többet észszel...

— Irta: Zöldi Márton. —

Vacsora után az öreg Tardos Elek, a nagyhirű ügyvéd, az ügyvédi kamara elnöke, ki mindig szívesen látta vendégül a fiatal jogászgenerációt, filozófiai témákat fejtegetett előttünk. Nagy érdeklődéssel hallgattuk, mert az öreg ur mindig vonatkozásba tudta hozni az étellel, tapasztalataival.

Nem tudom megemészteni azt a felfogást — kezdete — hogy a lángész és az örültség közeli atyafiságban állanak. Valami nyugtalanító, vigasztalan ebben a mérész elméletben. Hogyan, hát azokat, kik elméjük szokatlanul értékes kvalitásával és energiájával századokkal vitték előre az emberiség ügyét, csak egy hajszál, választotta el a kényszerzubbonytól? ... S mégis, ha Béky Félixre gondolok... Ti csak hírből ismeritek... Az egyik utcza most is a nevét viseli, a Szamos-hídról balra... Ő pedig élő-halott, hogy eszembe ne jusson... Sokszor megfordult ebben a szobában, sokszor ült ennél az asztalnál. Olyan felettes hangon, önbizóan beszélt, mint aki érzi, hogy különb legény a töb-

binél... A szavajárása az volt: többet észszel, mint erővel... De a munka mindig zaklatta, kergette... Nem fejezett be semmit tökéletesen, még azt a mondatot sem. Csak annyit mondott: többet észszel...

Kérésünkre az ügyvédi kar érdemes neosztora több részletet beszélt el annak a szerencsétlen embernek rapszodikus földi pályájáról. Csak arra szoritkozom, hogy hiven visszaadjam, amit hallottam.

— Béky Félix — mondott Tardos Elek — nem az iskolában, hanem az életben vált ki közülünk. Sőt be sem fejezte tanulmányait. Mérnöknek készült, de diplomát nem szerzett. Feleslegesnek találta. Vállalkozó lett a szónak grandiózus értelmében. Mocsarakat csapolt, szikes földeket termékenyített, alagutakat furatott, hidakat, kaszárnyákat, kastélyokat épített, pusztákat bérelt, disznókat hizlalt... Az Isten tudja, hogy mi mindenbe fogott. És semmi sem mutatta rajta, hogy olyan zaklatott életet él. Valami különös mosoly lebegett mindig az ajka körül. Ez a mosoly szerény is volt, alattomos is. Soha sem tudtam eligazodni rajta...

Néha határtalan önzési, kapzsiságot

mutatott, néha pedig pazar áldozatkészséget. Református volt, de azért a görög óhitűeknek ingyen épített kápolnát a temetőjükben...

Egyszer hire járt, hogy a gazdag Tácsu leányt veszi el feleségül. Félmilliót kapott volna vele. Ahelyet egy szegény tanítónót vett el, kit alig látott háromszor.

— Erdekes, — folytatta az öreg fiskális — hogy jótékony czélokra állandóan nagy összegeket adakozott, de amellet pozitív tudomásom volt, hogy katonaszabadditással is foglalkozott. Emiatt erős szemrehányást tettem neki.

— Hogy tehet olyasmit?

Tagadta, de nem valami határozottan. Azt a gyanus, rejtélyes mosoly ismét ott settenkedett ajka szélén.

— Különb, — mondotta — én a katonaszabadditást valami különös alávalóságnak nem tekintem. A haza nincs veszélyben s a hadsereg nézve közömbös, hogy kit soroztak be. Csak meg legyen a létszám. Többet észszel.

Általában valami érthetetlen erkölcsi lazaság mutatkozott számos cselekedetén, anélkül, hogy rossz embernek lehetett volna mondani. Egyszer minden komoly ok, sőt

vérlázítóan törvénytelen eszközöket alkalmazott.

Nem abban van az erőszak, nem abban van a mérkőzés egyenlőtlensége, hogy a kormány a népet a maga álláspontjának akarja megnyerni. A választási küzdelemben a felek igenis felvilágosítják a népet úgy, amint jónak látják. A törvénytelenesség abból áll, hogy a hivatalnoki kart kényszeríti a kormány arra, hogy az ő céljait szolgálja és a közigazgatást részleteiben s egészében kortestestületté akarja ledegradálni. Igazi ember legyen az a közigazgatási, vagy állami tisztviselő, aki jobb meggyőződését meri szembeállítani a kormányhatalommal.

Ez csak a kezdete a dolognak. Mi következik ezután, azt könnyen el lehet képzelni. A nemzet ezzel szemben nem talál más eszközöket, mint azt, hogy meggyőződéssel megy bele a küzdelembe és hogy a jogért és alkotmányért küzd a jogtörés és alkotmányértés ellen. Küzdjelegszentebb igazáért, a parlamenti szólásszabadságért, — küzd Bécs és Ausztria ellen.

Még sohasem ment kormány ilyen jogsértés után választási harcra. Mi denki látja a bélyeget a kormány homlokán és éppen ezért van remény arra, hogy ez egyszer igenis a választók fogják kicsavarni a hatalmat a legtörvénytelenebb eszközökkel dolgozó kormány kezéből.

Mit hozott a Jézuska?

— december 28

Ami karácsony előtt jövő volt, az karácsony után múltá változott. Azelőtt az volt a kérdés: mit fog hozni a Jézuska? Az ünnep múltán már az a kérdés: mit hozott?

Igy születnek és enyésznek el a nap érdekével közkeletű kérdések, amelyek,

míg rövid életük tart, mindenen aján lebegnek, mint felhő az égen és mint rezgés a levegőben. Azután eltűnnek és új érdeknek, új felhőknek és új rezdüléseknek adják át a tért, az eget és a levegőt.

Mit hozott a Jézuska? A kérdésre bánatos mosoly felel. A csillogó öröm eloszlott, mint a buborék, de megmaradt a gond sulya, amely a vállat lefelé nyomja és barázdát szánt a homlokon. A nyugalom rövid órái elmúltak s nyomban kopogtat a létért való küzdelem és az új munka köteleisége. A földi lét arasznyi s az ember megannyi sziszifusz van benne. Tengernyi a gond s egy csöpp az édes öröm a zajló hullámok keserű hányatásai között.

Mit hozott a Jézuska? Hajh, nemcsak hozott, hanem vitt is! Hozott a gyermekeknek ujjongó örömet, hozott az iparosnak, kereskedőnek kerésetet s hozott élénkséget és forgalmat. De vitt költséget, kiadást. Sokan erősen megérik az ünnep kiadásait, amelyekkel az általános örvendezés és a kölcsönös kedveskedés jár.

Mit hozott a Jézuska? Az országnak sulyos aggodalmat, a hon atyáinak nyugtalan éjszakát. Nemcsak szelid anygálok röpkedtek az idej karácsony estéjén, hanem szállodogáltak a sötét rémek is, fölzaklatva egy egész sereg ember álmát. Ah, ezek a rémek! Mind ragadozó természetűek. Viszik a bársonyszéket a miniszter alá; a pártaaszából kiviszik a pénzt; a képviselő ur kezéből kiragadják a mandátumot s vele egy csomó ezresbankót is.

Szörnyű álmok ezek s talán nem is egészen álmok. Borzadály, amelyben a valóság keserűbb az álomnál!

Szerencsére minden kiegyenlítődik a világon, még a politikában és még az álmok birodalmában is. Amit a rém vigyorogva az egyiktől elvesz, vagy elvenni készül, azt kegyes mosolylyal másnak kínálja nyomban. S mihelyt kínál a rém: már nem is rém többé, hanem angyal és isteni lény.

Az ingadozó bársonyszék gyötrelme hagyján kínos érzés bizonyára, de valahogy kibírható. Hanem a biztató hívoga-

tása, kaczer mosolya és simogató, hízogó reménysege: mennyei édes gyönyörűség lehet. S a veszendő mandátum aggodalma nem okozhat aynyi keserűséget jelenlegi boldog birtokosának szívében, mint amilyen tomboló vágyat és szenvedelmes óhajtást kelt a várományos jelöltek fel-törekvő légióiban.

De őszintén szólva: ebben nem vagyunk egészen bizonyosak. Valójában verset kell idéznünk: „nem tudom én, melyik nagyobb, melyik dicsőbb” — a göröcsös ragaszkodás izgalma vagy a zsákmány elragadásának láza. Melyik nagyobb? Melyik dicsőbb? Azt kell hinnünk, hogy a kettő teljesen kiegyelíti és meg is érdemli egymást.

Egyelőre azonban a kormány hagyja rángatózni mindenik felekezetet. Senki sem tudhatja, mit hoz a holnap s a volt, jelen, jövő politikusok egész armádiája remény és kétség között hányódik. Lesz-e a Háznak feloztatása, vagy nem: az itt a kérdés.

Hogy milyen sorsra jut az ország: az kevésbé érdekes problema. De ki beszél itt az országról? „Ki törődik a hazával, a hazának száz bajával?”

Az ex-lex állapot.

— december 28.

Január elsején ismét költségvetés nélküli állapotba, azaz ex-lexbe jut az ország. Ez szinte elkerülhetetlen, s még abban az esetben is csak újabb házszabálysértéssel volna elkerülhető, ha az ellenzékben megvolna a teljes hajlandóság arra, hogy a kormány-nak az indennitást megadja. Az indennitási törvényjavaslat szabályos letárgyalására már nincs idő.

Ma szerdán újra összeül az országgyűlés, délben a képviselőház, délután a főrendiház. Az első nap programján — a házszabályok rendelkezése szerint — nincs egyéb, mint az országgyűlést újra összehívó királyi kézirat kihirdetése és a következő ülés napirendjének megállapítása.

A következő ülés csütörtökön lesz, mert a párhuzamos ülésekről szóló képviselőházi határozat végrehajtásáról a kormány már régebben lemondott. Csütörtökön me alakul a Ház, — ha valami kom-

ügy nélkül válni készült a feleségétől. Engem bizott meg a válókereset beadásával. Nem adtam be, mert nem tudott semmi válási okot megjelölni.

Megmagyaráztam neki, hogy a bíróság nem fogja elválasztani a feleségétől. Hamar belenyugodott.

— Jó — mondotta — akkor nem válok. Többet észszel.

Magassy barátom, a megyei főorvos, ki a legkiválóbb pszikiáterek egyike, egyszer valami jelentéktelen baját kezelte s ekkor mondotta először nekem, hogy aggasztó zavarokat tapasztalt Réky szellemi szférájában. Meg is mondta kategorikusan:

— Meg fog bolondulni, ha ugyan máris nem örült.

Nem akartam hinni, de a következmények igazat adtak az öreg doktornak. Talán félve rá Réky esőbe jutott. Rettentőes anyagi zavarokat kellett a esőd során rendezni. Hónapok teltek el, míg a passzívát pontosan megállapítani lehetett. A esődbe jutott embert hitelezői csalásért vád alá helyezték s akkor magam is megdöb-bentem viselkedésén. Teljes erkölcsi érzéketlenséget mutatott. Egykedvűen, mintha valami jelentéktelen ügyetről lenne szó, kérdezte tőlem:

— Mit gondol, ügyvéd ur, mit kaphatok ezért a dologért?

— Esőtér felasztandót...

Mosolygott.

— Az nem sok, többre számítottam.

Megbizott a védelemmel, s biztató, hogy vesztegessem meg a bírókat. Mikor ezt energikusan visszautasítottam, csodálkozni látszott s tartózkodás nélkül jegyezte meg: Furcsa, azt hittem; ha én ügyvéd lennék... Hiába többet észszel...

Már a vizsgálat során az volt a gyanum, hogy ez az ember beszámíthatatlan, határozott alakot öltött. Azonnal intézkedtem, hogy elméjét orvosszakértők vizsgálják meg. A tárgyaláson, noha az orvosszakértők véleménye sok ellenmondást mutatott, felmentették. A bíróság örültnek nyilvánította s hivatalból intézkedett, hogy elmeorvosintézetbe helyeztesék el.

Semmi hatással sem volt rá. Azaz nem, örült neki, diadálnak tekintette. Hozzám jött s gratulált.

— Jól csinálta, alaposan becsapta a tekintetes törvényszéket. Iga a van, többet észszel.

Egy hét múlva már a tébolydában volt. A esődtömeg rendezése nagy meglepetéseket hozott. Kiderült, hogy az aktívák jóval fölülmulják a passzívákat.

Százhatvanezer forint tisztavagyon maradt. Ez máig is megvan. S erről az a boldogtalan ember mitsem tudott. Mert, mint a doktor magyarázta, már évek óta hordozta lelkében a tébolyt. Valóssággal adminisztrálta rendkívül enerzsiájával.

Az örültekházában — folytatta az öreg fiskális — ismételtlen meglátogattam. Nyugodt, egykedvű mosolylyal fogadott. Egy szóval sem panaszkodott, hanem magyarázni kezdte, hogy milyen tökéletes berendezésű intézet az, amelyben van

— Az emberek sokat haladtak, — mondotta — itt nyolcezzáz örültet kezelnek a tudomány legújabb módszere szerint. Szép dolog az, uram... Többet észszel.

Aztán suttogva tudomra adta, hogy neki alapjában több esze van, mint valamennyi doktornak... Ha akarná, holnap kieresztenék. De nem forszirozza.

— Minek is? — kérdezte — mikor semmi bajom sincs itt. Azt tesszem, amit akarok. Független ur vagyok... Miért? Mert többet észszel...

Es mosolyog, úgy mint azelőtt, mikor nagyhirű vállalkozó volt, mikor öt tartottuk a legzseniálisabb embernek. Pedig becsülétesen, őszintén bolond.

promisszum jön létre a kormány és az ellenzék között, amit azonban nem remélhetünk. De föltéve, ha meglesz a béke, a kormány akkor is csak a Ház és a bizottságok megalakítása után, tehát a legjobb esetben, (a párhuzamos ülések újabb életbeléptetésével) csak esütörtökön délután terjesztheti be az indemnitásról szóló törvényjavaslatot.

Föltéve, hogy a pénzügyi bizottság már esütörtökön este letárgyalja a javaslatot, róla szóló jelentését csak pénteken terjeszthetné a képviselőház elé, mely (párhuzamos ülések tartása esetén is), csak pénteken délután tárgyalhatná. Föltéve, hogy a javaslatot vita nélkül megszavaznák, a javaslatot harmadik olvasásban akkor is csak szombaton délután lehetne harmadik olvasásban tárgyalni, mert a megszavazás és a harmadik olvasás között egy napi időköznek kell lenni.

A képviselőházban tehát, abban az esetben, ha a béke helyreállna, még egyszer lehetne tárgyalni az indemnitást, de hátra van még a főrendiházi tárgyalás, a mely után következik az egyeztető bizottság munkája, a képviselőház következő ülésén a javaslat aláírása, azután a királyi szentesítés, és végül az Országos Törvénytárban való kihirdetés. Minderre idő kell, s ha bármily kevés idő is: de több, mint amennyivel a parlament rendelkezik. Ha azonban bármilyen csekélység, csak egy ember ellenállása is bonyolítja a dolgoknak a képzelhető legsimább lefolyását, — már akkor nem is lehet gondolni az indemnitási törvény szabályos és törvényes megalkotására.

Négy nap.

— december 28.

A szerencsétlen 1904 vége felé közeledik, már csupán négy napja van hátra, aztán letűnik a semmiség örvényébe. Oda tér vissza a mulandó idők végtelen sötétsége, a honnan kár volt eltörnie! Szerencsétlen, valóban szerencsétlen esztendeje volt ez a magyarnak. Csupa csalódás, zaklatottság, veszteség és szomorúság volt maig minden egyes napja. Hasonlított a lelkiismeretlen kártyajátékoshoz, mert hiszen a mi szerencsétlen nemzetünknek ezer esztendő óta gyűjtött, vérrel ázott és hazafiúi gond féltésével őrizett kincsét, ősi alkotmányunkat is kockára tette... a hatalmi őrjögés a hazafiatlan önzés hitvány kártya lapjára.

Még négy napig tart az esztendő, ma december 28-án, az elnapolt országgyűlés első ülésén adják ki az utolsó kártyát. Remegve nézi a család, hogy folytatják a végzetterhes, a veszedelmes játékot atyái, fenntartói. Most válik el, kinek kedvez a szerencse? A kockázatos játékkal erőszakkal beugratott nemzet nyeri-e vissza büns merénylettel predára jutott szent javait, hogy így örökségül maradjon az utókornak a bölcs és nemes elődök szerzeménye, vagy pedig elrabolják azt a rossz utra tért, a nemzeti válságot ká.örvendve szemlélő hássárt-játékosok?

Bizony hamis károgoásoknak jutottál te kényére-kedvre, szerencsétlen magyar hazám! Mert ahol nem tartják meg a törvényeket, ahol a szabályok erőszakkal, önkényvel megmásmáttatnak, ahol a törvények értelmét a csúres-csavarás fortélyaival változtatják meg, ott becsületes játékról szó nem lehet. Pedig amit különösen november 18-ától követ el a hatalom, az csupa hamisítás, az csupa hazugság. Mit ér az egyeztetés, az csupa hamissággal elrendezett, csalárdul kiosztott kártyalapokkal a nyereséget előre magának lefoglaló durvasággal működik. A mi hasonlatunk azonban enyhe a valóság-hoz képest, mert a társasletben a hamis kártyacsomagot a hatóságok elkobozzák, a nyerő előtt felhalmozott ebülszerzett szerzendéket (ugy-e bár választási pénztár en-

nek a neve?) elkobozzák, a (vétkes) kártyásokat börtönre vetik, barlangjaikat bezárják. De vajjon, hol van az igazságot osztó erőhatalom, mely a nemzet kifosztóinak mesterkedését megakadályozza, magukat méltó megtorlásban részesítse?

Mert éppen azon fordul a mai nap és a rákövetkező idők aggodalmas jelentősége, hogy kitől várhatjuk a nemzet elleni bűnök egész sorozatának megakadályozását, a merénylőnek pedig érdemelt lesújtását? A királyi eskü máskülönbben áthághatatlan tilalomfája volt a törvénytelen mezejére való katandozásnak! De ki csodálkozhatna azon, hogy az országos élet gépezetét megakadályozó, a korona tekintélyét sokszor esorbító és a törvénytelen állapotokban is bűnös, sokszor nem is jóhiszemű obstrukció miatt elborult koronát félrevezethette Tisza gróf és vele a törvényeknek „egyszer, csak egyetlen egyszer” való elhárítását állammentés színében tüntethesse fel? Ez éppen a veszedelem, amelynek elhárításához bár adna erőt a Mindenható a szent alkotmány védelméért elszánt, becsületes harcra kész ellenzéknek!

Ma még nincs minden elveszve, még nem tudjuk, hogy az agg király bölcsesége, szigorú alkotmányos érzése merre fordul döntésével a végzetes utolsó órákban. A miniszterelnök talán saját hivei ek jobbra térése magába, szállása állítja meg. Talán csak fenyegetésnek marad, amit más is kész rémlátásunk valóságnak fogadott el.

Ma már megtudjuk, mi vár reánk. A béke, vagy új erőszak és aztán az az elkecseregett, lángjaiban valósággal pol.árháborúvá szitható harc, amelynek neve ezuttal törvénytelen választás leendő. Bár hártaná el a nemzetből a Gondviselés ezt az ürmopoharat! De ha az van a végzet könyvébe felírva, hogy fenékiig őrítsük a megpróbáltatásnak ezen kelyhét, hát akkor se csüggedjünk! Harcoljunk igazságunk egész erejével, becsületes eszközökkel és ha kell, magunknak teljes feláldozásával! Valóban kárpótlást nyerünk szenvedéseinkért, ha az el nem hárítható törvénytelen választások révén szerzett győzelemmel állíthatjuk vissza megszentelt helyére a magyar alkotmányt és elkérjük ismét szabad nemzetünk törvényeinek uralmát!

A városi közgyűlés tárgysorozata.

— december 28.

Debreczen város törvényhatósági bizottsága december hó 30 ik napján, pénteken délután 3 órakor a városháza közgyűlési termében bizottsági rendes közgyűlést tart. Tárgyak:

Polgármester évi jelentése.

M. kir. belügyminiszter leirata, melylyel a városi könyvnyomda különkezeléséről alkotott szabályrendeletet jóváhagyja.

M. kir. belügyminiszter leirata a szeszadó pótlék szedése tárgyában.

Tolnavármegye közönségének megkeresése.

Kiskükülvármegye közönségének átirata az állami népiskolákban a hitoktatásnak az összes felekezetek által magyar nyelven való tanítása tárgyában.

Szabolcsvármegye közönségének megkeresése a tényleges szolgálatban álló katonáknak a tűzoltásban leendő kiképezése iránt.

Szepesvármegye közönségének az alkoholizmus megakadályozása érdekében a kormányhoz intézett felirata.

Jász-Nagykun-Szolnok vármegye közönségének átirata a városi, községi- és körorvosok nyugdíjintézményének létesítése és országos rendezése ügyében.

Miskolc város megkeresése.

A helyi kereskedelmi és iparkamara tulajdonát képező Hatvan-utcai 23. sz. háznak 72,000 koronáért megvétele tárgyában

a névszerinti szavazásnak első ízben megajtése.

Allandó bíráló választmány jelentése a legtöbb adót fizető bizottságok 1905. évi névjegyzékének bemutatása felett.

A közigazgatási bizottságban öt kilépő tag helyének megválasztás utján betöltése. Az igazoló választmányba 5 tagnak megválasztása.

A városi tanács előterjesztése a városi muzeum ügyében.

Ugyanaz az ondódi községi iskola megnyitására és az építési költségek elszámolásáról.

Ugyanaz a debreczeni első kézi zálogkölcsönintézet részvénytársaság alapszabályzatának a kereskedelemügyi m. kir. m. niszter urhoz felterjesztése tárgyában.

Tanácsi előterjesztés özv. Zöld Jánosné által a közkórházi és szegényalap-pénztárak javára tett hagyományról.

China Oswald guti vasuti pályafelvi-gyázó és Ernst Károly guti iparvasuti mozdonyvezető kérelme a város községi kötelekbe való felvételüknek kilátásba helyezése iránt.

Kondor Kálmán gyám által benyújtott kérelem Pao Mariska neveltetési költségének tanulmánya befejeztéig meghosszabbítása iránt.

Özv. Szarka Jánosné kegydíj iránti kérvénye.

Nyugdíjazások.

NAPI HIREK.

Törvényhatósági bizottsági tagok választása.

— december 28.

Debreczen város törvényhatósági bizottságának három megüresedett tagsági helyét ma töltik be. A Péterfia utcai kerület egy tagot választ, a Csapó-utcai kerület kettőt. Az előbbi kerületben a függetlenségi párt *Török Péter*, a kiváló főiskolai tanárt jelölte; ellene a kormánypártiak *Csiky Lajos* akadémiai tanárt léptették fel.

A Csapó-utcai kerületben a két tagsági helyre *Kovács János* népi iskolai felügyelőt és dr. *Varga Lajos* ügyvédet léptette fel a függetlenségi párt.

A kormánypárt csak egy jelöltet állított: dr. *Mariska György* ügyvédet.

Az első kerületben választási elnök *Szabó Lajos* vinczellérképezdei igazgató, bizalmi férfiak: *Szikszay Lajos* építész, id. *Faragó Bálint* gazdálkodó, *Hódy Béla* egyházi levéltáros és *Eklly Gábor* timár. Személyazonosság megállapítására *Kovács* polgári biztost küldték ki.

A Csapó-utcai kerületben K. *Kiss József* tanár, bizalmi férfi *Pongó Lajos*. A szavazók személyazonosságát *Onody Mihály* polgári biztos állapította meg.

Délelőtt fél 11 órakor a szavazatok aránya Péterfia-utcai kerületben a függetlenségi jelöltre 80 a kormánypártira 11 szavazatot adtak be.

Ugyanakkor a Csapó-utcai kerületben: a függetlenségi jelöltre 98-an, kormánypártiak 7-en szavaztak le.

A szavazást délután négy órakor zárták be.

Az eredményhez semmi kétség sem fér, mert a függetlenségi pártnak ebben a megdönthetetlen kerületben nem is győzhet kormánypárti jelölt soha.

— **A közgyűlés előkészítése.** Ma délelőlt Kovács József polgármester elnöklésével teljes tanácsülés volt, melyen az a hó 30-án tartandó közgyűlés tárgyait készítették elő.

— **B. Nagy János üdvözlése.** A debreczeni függetlenségi kör szeretett, kiváló elnökének B. Nagy Jánosnak tegnap volt a névnapja. Ebből az alkalomból a kör testületileg kereste fel lelkes, hazafias elnököt. A kör megbízásából dr. Király Péter, a kör ügyésze üdvözölte az elnököt, ki meghatóttan köszönte meg az üdvözlést. A független érzelű polgárok közül igen sokan keresték fel tegnap B. Nagy János elnököt, ki vendégeit szívélyesen fogadta vendégszerető házában.

— **Megnyílik a hajléktalanok menhelye.** A városi tanács ez évben is létesít a hajléktalanoknak menhelyet. A menhely helyiségeül a tanács a volt Csikosogó kocsmát jelölte ki. A helyiségben a szükséges átalakításokat most végzik és pár nap múlva be is fejezik, úgy hogy szombatán már át is adják rendeltetésének a menhelyül berendezett kocsmahelyiséget. Ugyanitt rendőrállomást is létesítenek és egy rendőrréparácsonok állandóan ott is fog lakni, ki a menhely felügyelője lesz.

— **Pénzügyi palota építése.** A pénzügyminiszter már reggelen tervevet vette, hogy Debreczenben a vámhivatalnak megfelelő helyiséget építtet. A városi tanács tudomásul vette a vámpalota építését, de ugyanakkor felírt a miniszterhez, tegye lehetővé, hogy Debreczenben egy a czéljainak minden tekintetben megfelelő pénzügyi palota építtessék, amelyben a vámhivatal is elhelyezhető legyen. A miniszterrel ez ügyben személyesen is tárgyalt Kovács József polgármester és a miniszter hajlandó Debreczenben nagyszabású pénzügyi palotát építeni. A miniszter kiküldötte Debreczenben is járt, helyszíni szemlét tartott, de hogy hol lesz a pénzügyi palota, az még bizonytalan. Az a hír pedig, hogy a város a mezőrendőrség és a város istállója között fekvő épületeket ki akarná sajátítani, hogy ide épüljön a pénzügyi palota, merész terv, de értesülésünk szerint ennek semmi komoly alapja sincs.

— **Bizottsági tag választás.** Lapunk más helyén írtunk a városi törvényhatósági bizottság három tagjának választásáról. Déli egy órákor a Péterfia utcai kerületben beadtak 182 szavazatot, ebből Török Péter kapott 154 szavazatot, Csiky Lajos 14-et, kérdéses 14. A Csapó utcai kerületben 174 szavazatot közltek 160 a függetlenségi jelölteké, 11 a kormánypártiaké, 3 kérdéses. — Itt említjük meg, hogy a Csapó-utcai kerületben a kormánypárt dr. Mariska Györgyön kívül Nagy Ferenc bankigazgatót is jelölte.

— **A rendőrök és hajduk nyugtábélyeg díja.** A rendőrelégénység és a hajduk ezideig epugy, mint az összes városi tisztviselők, fizetési nyugtáikra mindenkor bélyeget tettek. A törvény értelmében azonban a rendőrelégénység és hajduk nyugtái bélyegmentesek. A rendőrök ezt megtudták és még a múlt évben dr. Lukács Emil ügyvéd útján beadványt intéztek a pénzügyigazgatósághoz, melyben kéri, hogy a pénzügyigazgatóság térítse vissza az eddig befizetett nyugta bélyegek összegét, ami pár ezer koronát tesz ki. Ez ügyben a város és a pénzügyigazgatóság részéről vizsgálat indult meg, melynek eredménye, értesülésünk szerint az, hogy a rendőröknek és a hajduknak a kincstár 3 évre visszamenőleg visszafizeti a nyugta bélyegekre kiadott összeget, miután az őket a törvény értelmében

ben jogosan megilleti. A rendőrelégénység és hajduk nyugtábélyege különben a mai tanácsülésen is szóba jött. A tanács utasította a főkapitányt, tudassa a rendőrökkel és hajdukkal, hogy jövőben fizetési nyugtáikra nem kell bélyeget tenniük.

— **Megemlékezés a siketnémákat gyámolító egyesületről.** Kabán a ref. egyház közszereletben álló kántortanítójának Tóth Jánosnak neve napján megjelent jókívánók között a siketnémákat gyámolító debreczeni egyesület jelen volt jegyzője Dávidházy Sándor felszólítására adakozás történt, melynek összegét 24 koronát kezeimhez vettem. Ez adakozáshoz hozzájárultak: Ritoókh István, Dobos László, Lovász Lajos, Bálint Béla, Váradi Antal, Lengyel Imre, Sápó Lajos, ifjabb Dávidházy János, Tóth János, Nagy Miklós, Fabián István, Pósalaky József, dr. Engländer Sándor, Dávidházy János és Dávidházy Sándor urak. A jókedvű adakozókat áldja meg az Isten! S jó példájuk serkentésen másokat is a nemesszerű egyesület támogatására, mely jelenteg 39 siketnéma gyermeket gyámolít, tanít és így lesz képessé az önálló megélhetésre. Oláh Károly tanácsnok.

— **Királyi kézirat.** A legutóbbi időben annyiszor hallottuk és olvastuk azt, hogy „legfelsőbb királyi kézirat érkezett”, hogy nem lehet csodálkozni az itt következő esetben. Egy kézbesítő egy jámbor hivatalnoknál kopogtatott be a minap s mikor ajtót nyitottak neki, vizyorgó arccal így szólt:

— Legfelsőbb királyi kézirat érkezett!

A hivatalnok nagyot nézett, de átvette az irást, amelyen ez állott:

Ó Felsége a Király nevében!

„A debreczeni királyi járásbíróság x. végrehajtónak y. (itt jön a hivatalnok neve) végrehajtást szenvedő ellen...” És a többi, ami ezzel a bekezdéssel jár.

— **Hivatalvizsgálat.** Egyik községben hivatalos vizsgálatot tart ma Orosz Sándor központi főszolgabíró. Ugyancsak ma van Egyeken a közgyámválasztás is.

— **Kiospott jogász.** A kultuszminiszter tudatta a debreczeni akadémiával, hogy Frinye (Frintea) Valér budapesti oláh joghallgatót indexhámsítás miatt az ország összes akadémiájából végleg kizárt. Rövid időn belül ez a második jogász, akit indexhámsításért zártak ki az akadémiákról.

— **A király veszedelemben.**

A királyt, amidőn a karácsonyi ünnepek előtt Wallseebe, Maria Valéria főhercegnőhöz utazott, majdnem végzetes baleset érte. A wallseei pályaudvarról kocsin hajtattott a kastély felé s míg a király fogata a meredeken felfelé haladt, vele szemben egy egyfogatu kocsinak a lova megbokrosodva, örültem száguldott lefelé. Roppant nagy izgatottság támadt, mert azt udvari fogatok már közeledtek és az összettközés elkerülhetetlennek látszott. A bajt egy tűzoltó elhárította, aki a rendőrökkel egyetemben az uton örködött. Ez a bátor ember páratlan lélekjelenléttel a vágató ló elé rohant, elkapta a gyeplőt és szerencsésen megállította. Pár perccel később a király fogata minden baj nélkül haladt el azon a helyen, hol veszedelem fenyegette.

— **Szabók fekete könyve.** A bécsi városi hatóság egy új bécsi egyesület statútumait hagyta most helyben, amely Bécsi Szabók Új Egyesülete néven nemsokára megkezdí működését, hogy védje a szabók és ruhakereskedők érdekeit. Az egyesület programjának főpontja a hitel ellen való küzdés, védekezés az adósk ellen olyanféle képpen, hogy alapos vizsgálattal és körültekintéssel evidenciában tartják az egyesület minden tagjának követeléseit s

havonként egyszer listát adnak ki, amely közli a rosszakaratu és lelkiismeretlenül hanyag adó ok névsorát. Ezt a névsort bizalmasan elküldik az egyesület minden tagjának. Az egyesület már január első napjaiban meg is tartja alakuló gyűlését.

— **Szabók gyűlése.** Ma délután négy órákor az iparosok tanácsstermében a szabóknak szakosztályi ülésük lesz. Az ülésen a január 5-iki előjárósági ülés előterjesztendő ügyeket tárgyalják.

— **Verekedő testvérek.** Ifj. Káti Imre tiszacsegei lakos összeveszett lakásukon József nevű bátyjával, ki véresre verte öccsét. Káti Józsefet a csendőrség feljelentette a járásbíró-ságnál.

— **Kitiltott házaló.** A rendőrség lopás miatt a város területéről végleg kitiltotta Veisz Dávid házalót, ki azonban csak visszatért. Eltoloncolják.

— **Mérnök iroda Debreczenben.** Sipos és Szász okl. mérnökök mérnöki irodájukat január 1-én Piacz-utca 58. sz. Bank palotában I. főlépcső II. em. 28. sz. alatt nyitják meg.

— **Hogy irnak vidéken!** Érdekesség szempontjából közöljük az alábbi „bájos” eljegyzési hirt, mely egy marosvásárhelyi lapban a Székelység-ben jelent meg: „Amor istennő rózsás, hosszú utjában belátogatott városunkb is és ugyancsak megbolygatta azt a „sötét vermet”, amit: szerelemnek neveznek, mert ugyancsak van dolga az anyakönyvvezetőnek. A sok között B. R.-nek, az osztr. magyar bank tisztviselőjének és J. P., kedves és bájosan szép leányának is úgy megsebezte Amor nyiláival szívüket, — hogy kénytelenek szük családi körben magukat a hymen rózsás lánczaival körülfogni: eljegyezni. Isten éltesse sokáig a megsebezett fiatalokat.”

— **Halálozások.** Legutóbbi kimutatásunk óta az anyakönyvi hivatal halálozási osztályánál a következő halálozásokat jelentették be: Arany János róm. kath. 13 éves, Bodi András ev. ref. 44 éves, Obermayer Lidia róm. kath. 8 éves, Váradi Imre ev. ref. 46 éves, Szerencsen Róza ev. ref. két éves.

— **Szakosztályi ülés.** Az ipartestület tanácsstermében ma délután három órákor a pékek szakosztálya ülést tart, melyen folyóügyeket intéznek el.

— **Tűz a nagyvárad színházban.** Tegnapelőtt délután az „Ördög mátkája” ünnepi előadásán csaknem tűzkatasztrófa történt a színpadon. Az első fölvonásban karácsonyfát, egy jókora fenyőgalyat hoztak a színpadra, s az abroszsal leterített asztalra helyezték. A gyöngye ágak a csebecsék terhe alatt meghajoltak, s a gertya lángja hamarosan belekapott a tülevelekbe, úgy hogy a fa nagy lobbanással égni kezdett s a lángok pillanat alatt szétfolytak az abroszon. Szarvasi Soma, aki épp a színen tartózkodott, hirtelen lerántotta az égő asztalkendőt és rátiport, a másik perczben pedig már a színpadra rohantak a kulisszák mögöl a tűzoltók s a lángokat pokróczokkal elnyomták. A nézőtérén többnyire gyermekek voltak, de szerencsére a közönség nyugodtan viselkedett s így az előadást a lángok megfékezése után azonnal folytatták.

— **Meggyilkolt miniszteri tanácsos.** Gondol Gábor 80 éves nyugalmazott miniszteri tanácsost és földbirtokost a fehérmezei Iváncsón karácsonyeste meggyilkolták. Az agglégény csendes visszavonultságban élt s házvezetőnője gondozta. Kevés oselédsége volt. Az egyik oseléd a szent estén 7 órákor szabájába nyitott, ahol a földön fekvé vérben holtan találta Gondolt. Megállapították, hogy az aggastyánt lövésekkel ölték meg. Feltűnő azonban, hogy a oselédség a lövéseket nem hallotta. A lakást rendben találták. Adonyból vizsgálóbizottság ment Iváncsóra, hogy a rejtélyes gyilkosság ügyében helyszíni szemlét tartson. A csendőrség erélyesen nyomozza a

gyilkosokat, de eddig még semmi gyanusnyomra se akadt.

Meg akarta ölni. Nagy riadalmat keltett tegnap a Piac utczán Rác Szabó István fényező segéd, ki az egyik boltajtóban állott és egyre azt kiabálta a benn levő egyik segédnek, hogyha kijön, megöli. A rendőr csak nehezen bírta lefegyverezni a nyitott bieskával hadonászó fényező segédet, kit a központra kísérték.

TAVIRATOK.

A „Debreczen“ eredeti távirata.

A képviselőház ülése.

Budapest, decz. 28. A képviselőház ma déli 12 órára egybehívott ülésén **Jakabffy Imre** elnökölt.

Az ülés megnyitása után **Tisza** jelentette, hogy királyi kézirat érkezett.

A királyi kéziratot felolvasták, melyszerint az új ülészakot a király egybehívja.

Azután **Tisza** István miniszterelnök emelkedett szólásra. Kéri az ellenzékét újból, **adja meg neki rövid időre az indemnitást, hogy a Házat ne kellessen ex-lex-ben feloszlatni és a választásokat ex-lex-ben meg-ejtenti**

Az egyesült ellenzék nevében **Apponyi Albert** gróf válaszolt a miniszterelnöknek. Ismertette az ellenzék álláspontját és kijelentette, hogy az indemnitás megadása más körülmények között a választások elrendelése céljából alkotmányos kötelesség volna, de tekintve azt, hogy a kormányelnök bejelentette azon szándékát, hogy az így összehívandó országgyűlésen a lex Dánielt alkalmazni és ezáltal a jogrend megsértését állandósítani akarja, **kötelessége a kormánytól a kormányzás minden eszközét megtagadni és így az indemnitást sem adhatják meg.** Majd az ex-lex-ben eszközözendő választások törvénytelenységét fejtegette és figyelmeztette a kormányelnököt a királyi esküre.

Andrássy Gyula gróf a disszidensek nevében válaszolt Tiszának. Kijelenti, hogy miután a miniszterelnök a kibontakozásra vonatkozó minden lehető megoldást határozottan visszautasított, **megtagadják ők is az indemnitást a jelenlegi kormányelnöktől.**

Tisza István újból felszólalt. Ismert frázisaival élt, hogy a kisebbség erőszaka vaszélybe sodorta az alkotmányt, a parlament munkásságát megakadályozta, kénytelen volt ő is kivételes eszközökhöz nyulni.

Andrássy Gyula gróf nyomban válaszolt Tiszának. A miniszterelnök — ő is meggyőződött már erről — nagyzási hóbortban szenved, mert másképp nem emlegetné folyton a kisebbség erőszakát, melynek mikor ő előállt a házszabályrevízióval, semmiféle nyoma nem volt észlelhető.

A kibontakozás útja el volt egyengetve, de a kormányelnök inkább ragaszkodik a hatalomhoz, mint az ország békéjéhez; a következményekért a felelőség őt terheli.

Hook János volt a következő felszólaló, ki hosszabb beszédben a királyi esküt vallási szempontból taglalja és kimutatja, hogy a király az esetben, ha a házat ex-lex-ben feloszlatja, megszegi az alkotmányra tett esküjét.

Ő nem hiszi, hogy a vallásos király, bármiként tanácsolják is neki, esküszegést kövessen el.

Eötvös Károly szólott ezután. A házszabályokhoz beszél és kijelenti, hogy a nov. 18-iki gaztett megfosztja az országot alkotmányától.

Jakabffy elnök figyelmezteti Eötvöst,

hogy a házszabályok czimén kért szót, tehát ehhez beszéljen.

Eötvös folytatja beszédét, újból a nov. 18-iki eseménnyel foglalkozva, mire **Jakabffy** megvonja Eötvöstől a szót.

Oriási zaj, lármá, tiltakozás keletkezett erre, melynek lecsillapulta után

Polónyi Géza emelkedett szólásra és tiltakozott az elnök önkényes eljárása ellen. Kifejti, hogy előtte szólók nem a Házszabályokhoz szólnak, hanem a miniszterelnöknek válaszoltak és az elnök eljárása újabb erőszakosság. Polónyi most 1/8 órákor még beszél.

Az országgyűlést ismét elnapolták.

Budapest, decz. 28. (érk. d. u. fél 4 órákor) Polónyi beszéde után **Apponyi Albert** gróf szólalt fel és kijelentette, hogy Polónyi lefogatásában teljesen osztozik és itt még most minden képviselőnek joga van a régi házszabályok alapján felszólalni.

Azáltal, hogy az elnök nem engedte meg Eötvösnek a Házszabályok czimén a felszólalást, újabb házszabálysértést követett el.

A király újévi üdvözlése került ezután szönyegre.

Polónyi erre nézve külön indítványt adott be, melyet azonban később visszavont, mire a Ház egyhangulag elhatározta, hogy a királyt az újév alkalmából üdvözi.

Ezután **Tisza** jelezte, hogy királyi kéziratot akar felolvastatni.

A királyi kéziratot felolvassák: **A király az országgyűlést január hó 3-ig újból elnapolja.**

Kubelik anyja öngyilkos.

Budapest, december 28. Prágából táviratozzák, hogy **Kubelik János**, a világhírű hegedűművész özvegy **édesanyja** tegnap délután **öngyilkossági szándékból mérget ivott.** Kubelikné most haldoklik, az orvosok lemondtak életéről. Öngyilkosságának okát még e-ideig nem tudták megállapítani.

Angol kémnő a czár szobájában.

Pétervár, decz. 28. A czári udvarból tavaly elbocsájtottak egy szerezsen szolgát, kit azzal gyanúsítottak, hogy a czár dolgozó szobájában az iratok között kutatott.

A szolga erősítette, hogy nem ő kutat, hanem az angol nevelőnő, ki a czár gyermekei mellett van. Ennek azonban nem hittek.

Most, pár nap előtt az angol nevelőnőt rajtaérték, hogy a czár íróasztalán az iratok közt őt kutat.

Nyomban értesítették a czárt, kinek rendelkezése az angol nőt letartóztatták és másnap a határra toloncozták.

A czárt rendkívül felizgatta a leleplezés, mert több fontos irat eltűnt asztaláról. Bebizonyosodott, hogy a nevelőnő kémzolgálatokat végzett.

Tőzsde.

Budapest, decz. 28.

Buza	1905 áprilisra	10-20	—
Buza	1905 októberre	886	— 887
Rozs	1905 áprilisra	7-95	— 7-97
Rozs	1905 októberre	—	—
Tengeri	1905 májusra	7-66	— 7-67
Zab	1905 áprilisra	7-22	— 7-23
Zab	1905 októberre	—	—

Készárú 5-ig magasabb.

Nyílt levél a szerkesztőhöz.*

Tekintetes Székely Imre szerkesztő urnak

Helyben.

Kedves Barátom!

Becses lapod tegnapi — keddi — számban egy kis referáda jelent meg Reichman Armin hitközségi elnökre vonatkozólag, amelyet az igazság érdekében szó nélkül nem hagyhatok. Az audiatur et altera pars elvénel fogva, kérek alásan alábbi soraimnak b. lapodban helyt adni. — Előre is sietek megjegyezni, hogy nem a fogadatlán prókátor szól belőlem, hanem a tisztán objektívitás. Tárnyilagos pedig annál is inkább lehetek, mert távol állok a hitközségi mozgalmaktól, amelyekben soha részt nem veszek, de annál elfogulatlanabban ítélehetem meg a tényeket.

A jelzett referáda megrója a hitközséget, hogy elnöke nem szónok, nem beszél jó magyarul. Vajjon mióta nem elég tett a cselekedet egymagában? Igazán sajnálatos jelenség, hogy amikor egy egész ember, az ő egész idejét egy szent ügynek áldozza; amikor egy ember egy vagyonnal fölerő összegget tisztán kulturális célra áldozza és ott is, akkor is csak a hitközséget teszi előtérbe és nem magát: akkor azt mondják, hogy holmt kitüntetések után ácsin-kozik!

Kijelenthetem, — szerzett hiteles információim kapcsán — hogy Reichman Armin sohol, senkinél soha semminemű lépéseket nem tett bármimemű kitüntetésekért. Végre még az a megjegyzésem: Oly realiztikus és önző világot élünk, hogy igazán márványba kell vésní annak a nevé, aki a közjóért valamit tesz. Helyese, igazságos-e tehát elkedvetleníteni, elkéserteni azt, aki a közjóért annyit tesz, amennyit Reichman Armin már eddig is tett?

Maradok őszinte híved és barátod:

Kuti Zsigmond.

* Kuti Zsigmond barátom, az audiatur et altera ars elvére apellálva, kérte a fenti cikk közlését. Leközlöm a cikket és Kuti Zsigmondnak megteszem azt a szívességet, hogy nem fűzök hozzá megjegyzéseket.

Szerk.

A világ legnagyobb dolgai.

— decz. 28.

Az alábbiakban kimutatását közöljük annak, hogy mik a világ legnagyobb dolgai. Természetesen, mind fel nem sorolhatjuk, csak az érdekesebbet kapjuk ki egyik amerikai ujság nyomán.

A könyvtárak között a legnagyobb a „Bibliothèque Nationale“ Párisban. Leltára: 1.400.000 kötet, 600.000 röpirat, 175.000 kézirat, 300.000 térkép és 150.000 darab régi pénz érem. A könyvtári épület hossza 540 láb és szélessége 130 láb.

A legnagyobb barlang a kentucky-i Edmonson County Mammut barlang. Hossza hét angol mérföld és a benne folyó patatokban vak halakat halásznak.

A világ legnagyobb sajtja a „Kanadai Milbe“ volt. Sulva 22.000 font, kerülete 28 láb, magassága pedig 6 láb. Az ontá-rioi kiállításra készítették: 207.200 köb tejet használtak hozzá, tehát 100.000 tehén egynapi termelését.

A legnagyobb plumpuddingot Paingtonban süttötték 1858-ban. Az óriási pudding sulya 30 métermázsza volt. Elkészítéséhez 573 font lisztet, 191 font morzsát, 473 font fekete és barna mazsolát, 328 font zsiradékot, 360 köb tejet, 96 font cukrot és jócsomó fűszerszámot használtak.

A legnagyobb egyetem a kairói 11,000 hallgatóval, akik a mohamedán világ minden részéből kerülnek ki és Kairóban tanulják a muzulmán jogot, történelmet és theológiát.

A legnagyobb park a kopenhágai állatkert, amelynek kiterjedése 4200 hektár.

A legnagyobb kenyéret két esztendővel ezelőtt sütötte egy londoni pék egy aratási ünnepe alkalmával. Hossza 12 láb volt és elkészítéséhez tíz métermázsas lisztet használtak fel.

A legnehezebb csukát, amelyet valaha horgon fogtak, 1898-ban csípte el Mr. Page a Themseben és súlya éppen 29 font volt.

A legnagyobb harang a moszkvai Kremlben van. Kerülete 68 láb és magassága 21 láb. Legvastagabb része 28 hüvelyk és súlyát 443,700 fontra teszik. Sohasem harangoztak vele és úgy látszik, hogy ott öntötték, ahol most van.

A legnagyobb „fekete gyémántot” Rosselynben találták. A széndarab hossza 24 láb volt, magassága 5 láb 8 hüvelyk, vastagsága 6 láb és súlya 41,000 font.

A legnagyobb gyufagyár a tidaholmi Vulkán-gyufagyár Svédországban. 1200 munkás dolgozik benne és naponként 900,000 doboz gyufát gyárt. Évenként 600,000 köbláb fát, 250,000 font papirost és 40,000 font árpaliszta használnak fel a skatulyák összeragasztásához.

Az orosz alkotmány.

— december 28.

A cár a szenátushoz a következő rendeletet intézte az államrend tökéletesítésére vonatkozó tervzetet illetőleg: Koronás elődeink szent hagyományai szerint szakadatlanul az Istentől ránk bízott birodalom javán gondoskodva, a kormányzás feladatának tartjuk a birodalmi alaptörvények megintgathatatlanságának folytonos őrzésével odahatni, hogy fáradhatatlanul gondoskodjunk az ország szükségleteiről, miközben az orosz nép igényeinek valóban megfelelőket meg kell különböztetni a téves és ideiglenes körülmények behatása alatt álló irányoktól.

Ha valamely változtatás szükségessége éretnek bizonyul, akkor szükségesnek tartjuk annak létesítését akkor is, ha az illető módosítás a törvényhozás lényeges újítását is kívánja. Nem kételkedünk abban, hogy az ilyen vállalkozás alattvalóink jó érzésű részének részvételével fog találkozni, a lakosság ama részének részvételével, melynek érdekében fekszik, hogy a haza igazi felvirágzását az állami rend támogatásában és a lakosság mindennapi szükségleteinek kielégítésében keressék.

Gondoskodásunk legfőbb tárgya az, hogy mikép szabályozható lakosságunk legnagyobb részének, a parasztság életfentartása. Ez az ügy utasításunk szerint már tárgyalás és tanácskozás tárgyát teszi. A belügyminiszterium részletes munkaságával egy időben a legmagasabb igazgatás legnagyobb gyakorlati bíróságyai tanácskoznak a parasztság életének legfontosabb kérdéseiről. Kívánjuk és elrendeljük, hogy az a munkának eredményét tevő törvények összhangba hozassanak az általános birodalmi törvényhozással és ezzel megkönnyítsék ez osztály állandó biztosítását. Tekintetbe véve a nép legmesszebbmenő igényeit, az állami és közélet szilárdítását végett, föltétlenül szükségesnek tartjuk:

1. Hogy határozott intézkedés történjen a törvény teljes erejének, mint a trón és az autokratikus birodalom legfontosabb tá-

maszának védelmére, hogy a törvénynek sérthetetlen és mindenkre nézve egyenlő megtartását az alánk rendelt felelőségek és személyiségek első kötelességének tekintsék, melyeknek elmulasztása minden önkényes eszelekedéstől való törvényes felelőséget vonja maga után. Ezzel mindazoknak, kik önkényesség folytán kárt vallottak, meg akarjuk könnyíteni, hogy igazukhoz jussanak;

2. hogy a helyi és városi szervezeteknek lehetőleg nagy részvétel engedünk a különböző közzivéleti intézmények igazgatásában, úgy hogy ezeknek megadjuk a kellő önállóságot a törvényes határokon belül;

3. hogy a minden rendhez tartozó személyek törvény előtt való egyenlőségének megővése a törvénykezés rendjének szükséges egysége létesítessék a birodalomban és biztosítva legyen a törvényrendeletek szükséges önállósága;

4. hogy gondoskodás történjen a gyári, műhelyi és ipari munkások béreinek biztosításáról és a munkások állami biztosításának létesítéséről;

5. hogy revízió tárgyává tegyék a közrend ellenégek büntés tevékenysége idején kibocsátott törvényes kivételes intézkedéseket, amelyeknek alkalmazása a közigazgatási felelőségek diszkreczionárius hatalma jelentékeny kibővítésével jár. Különösen figyelem fordítandó arra, hogy lehetőleg szűkek legyenek azok a határok, amelyeken belül a kivételes intézkedések terjednek, valamint arra, hogy a magán személyek jogainak ez által előidézett korlátozása csak amaz esetekben álljon be, ha az állam biztonságát valószínűleg veszedelem fenyegeti;

6. az 1903 márczius 11-iki rendeletünkben kifejezett kívánságunk megerősítésére, mely szerint a birodalom alaptörvényeitől szentesített vallásos türelmesség erősítették, revízió tárgyává tételjük az ó-hitű és keresztény felekezetekhez nem tartozó személyek jogára vonatkozó törvényt;

7. hogy a külföldiek és benszülöttek bizonyos tereken való jogait szabályozó törvények átnézzessenek. E határozatok közül a jövőben csak azokat kell fenntartani, amelyeket a birodalom mostani érdekei és az orosz nép nyilvánvaló haszna feltételez;

8. hogy a sajtóra vonatkozó intézkedések közül a fölöleges korlátozások kiküszöböltesse, hogy a nyomtatott szó tisztán meghatározott törvényes határok közé tereltesse, hogy ezzel a honi sajtónak az előrehaladott műveltséghez képest módot adjunk arra, hogy betöltse ama magas hivatását, hogy oroszország javára minden törekvés igazi szószólója legyen.

Amidőn ez alapokon a legközelbi jövőben nagy belső átalakítások egész sorát írjuk elő, melyeknek egy része már előbbi utasításaim szerint vizsgálat tárgyát teszik, tekintettel az átalakítások különböző és fontos voltára jónak láttuk elrendelni, hogy a lehetőleg gyors és teljes megvalósítás eszközeinek megítélése, valamint az igazgatás különböző ágainak legbensőbb összefűzése a minisztertanács feladata. Ezért elrendeljük a következőket: A minisztertanácsnak meg kell vizsgálnia a felsorolt tárgyak mindegyikét, hogy szándékainkat minő legjobb módon lehet megvalósítani és legrövidebb időn belül jelentést kell tenni az intézkedések tovább fejlesztését illetőleg. Ugyancsak jelentést kell tenni a minisztertanácsnak a szóban forgó rendelkezések további kialakulásáról is. Miklós."

Japán estély.

— Felülfizetések. —

Felülfizettek az izraelita nőegylet 1904. decz. 17-iki estélyén: 2—2 kor. Békés Lajos, Barta, Burger, Doktor Armin, dr. Farkas Ignác, dr. Geiger Miklós, Hajós, Hochfelder Jakab, Kohn Mártonné, dr. Lukács Béla, dr. Mariska György, Molnár Ernő,

Nasch József, Rosenberg Adolf, Schmidt, Szabados Armin, Szikszai Lajos, dr. Szekeres, Turai Frigyes, Ujlaki Hugó, Rosenberg Emil, Reich Viktor. 1—1 koronát: Bruaner Lajos, Füstös Testvérek, Klein Jenő, N. N., N. N., P. J. Varga Károly, Rosner Márton, A büfféhez vagy a bazárhoz hozzájárultak a következő urnó: Meisch Vilmosné, Nagy Jakabné, Stern Józsefné, Fried Emilné, Hartstein Józsefné, Berger Manoné, Gyémánt Samuné, Kukács Arminné, Kenyeres Károlyné, Falk Arminné, dr. Szántó Sámuelné, özv. Berger Henrikné, dr. Moskovic Miksáné, dr. Kenyeres Elekne, Hochfelderné, Fischbein Ignácne, Geiger Simonné, Hollender Józsefné, Boros Izidorné, özv. Hollender Gyuláné, Lusztig Dezsóné, dr. Kardos Samuné, dr. Löfkovits Mártonné, Jenai Mórné, Tihanyi Józsefné, dr. Freund Jenóné, Löfkovits Arthuré, Hartstein Kálmáné, dr. Popper Mórné, Lusztig Károlyné, Gara Alajosné, dr. Berger Andorné, dr. Burger Péterné, dr. Fejér Ferencné, dr. Szász Adófné, özv. Lichtschein Menyhértne, Fürst Odónné, Kardos Albertné, Bakányi Edéné, dr. Engelné, Szántó Gyözöne, Jeszenszki Zsigmondné, Keiner Gizella, Lichtschein Mózesné, Hajnal Samuné, Turai Frigyesné, Bakányi Emilné, Druckerné, Burger D. Józsefné, Fischbeinné, Márkusné, Ranunkelné, Poppné, Schwarcz Vilmosné, Brill Ilósné, dr. Bakányi Miklósne.

KÖZGAZDASÁG.

Heti piaci árak.

— december 28.

A keddi hetivásár arairól a vásárfelügyelőség a következőket jelenti:

100 klg.	Kor.-tól.	Kor.-ig
Buza	18—	19—
Kétszeres	15.20—	—
Rozs	14—	13.60
Arpa	13.80—	—
Zab	14—	—
Tengeri ó	17—	18—
" csöves	—	—
" szemes	17—	16—
Köles	15.80—	—
Szalonna, sós	—	—
" uj	114—	116—
Háj	120—	124—
Zsir	144—	144—
Kihasított sertés	92—	96—
Sertéshus	92—	96—
Széna	9.40—	—
" II. rendű	9—	8—
Luczerna	9—	—
Bükköny	7—	—
Lóhere	8—	—
Takarmány szalma	4—	—
Alom szalma	1.80—	—
Zsup szalma száz kéve	10—	8—

A hetivásár forgalma kedden a következő volt:

Ló felhajtott	320
Elkelt	180
Szarvasmarha felhajtott	640
Elkelt	410
Sertés felhajtott	480
Elkelt	350

REGÉNYCSARNOK.

Nagy Margit.

Irta: Zboray Aladár.

— Én pedig kijelentem, hogy ha ég és föld összeomlik is, akkor is feleségévé leszek Pozsegay Márknak, mert szeretem. Ezt a büszke kijelentést Nagy Margit, — a hét okos leányok társaságának egyik kiváló tagja tette a kedves mamá-

jának, aki egyéb válasz híjában sirva fakadt ezen a kijelentésen.

Abban a perczben lépett be a szobába Nagy Gábor, Margit papája s kissé megdöbbenve nézett a feleségére.

— Hát te miért sírsz?

— Borzasztó! Margit mindenáron Pozsegay feleségévé akar lenni.

— Mert szeretem, — mondta most már konokul a leány.

— Ez esetben nincsen okod a sírásra, — mondta szeliden a feleségének Nagy. — Ha szereti, nem tehet okosabbat, mint hogy a felesége lesz. Már ebben én is az ő nézetét vallom. A szerelem nagyon nagy dolog, azzal senki fia sem tréfálhat s éppen azért mondom én is: Pozsegay Márk feleségül kell hogy vegye Margitot!

— De Gábor, — szörnyűködött Nagyné, — tudod te egyáltalán, hogy ki az a Pozsegay?

— Föltétlenül mi vagyunk rosszul értesülve, ha kedvezőtlen dolgokat tudunk róla.

Miédzt olyan őszinte komolysággal mondta Nagy Gábor, hogy egy perczig sem lehetett kételkedni abban, hogy a lehető legkomolyabban beszél.

Margit boldog elragadtatással csókolta meg az édes apja kezét. Nagyné pedig csöndes kétségbeeséssel gondolt a jövőre.

Ha őszintének kell lennem, inkább Nagynének volt igaza, mint a férjének. Pozsegay Márk egyike volt a legcélegre zettebb embereknek Nagy vagyona, de mesésen könnyelmű férfi, valóságos lexikona a hitvány tulajdonságoknak. Kártyás, szeszkezdvelő, csélesap, egyszóval ez az alak, akit egy szóval lumpnak nevez a köztudat.

Mindenki tudta róla, hogy annak a hatalmas vagyonnak, amelyet az apjától örökölt, már alig van meg egy harmada, ellenben az utolsó harmaddal együtt föltétlenül eluszik az a kis becsülete is, amely még most tapad hozzá a vagyonság révén s akkor ...

Nos akkor azután, igazán nem repálhatja a multat mással, mint azzal a bizonyos golyóval, amely ha keresztül sétál az emberek agyán, vagy szívében, nagy vörös betűkkel ellenjegyzik az élet számláját, reá írván: saldiert!

És Nagy Gábor, a józan, előrelátó, okos Nagy Gábor hajlandó az egyetlen leányát ehhez az emberhez adni?

Nagy Gábornak, kérem, határozott elvei vannak. Világlátott, életet tapasztalt uri ember, aki tudja, hogy semmi sem képes olyan végzetessé fokozni egy-egyszemvedélyt, mint éppen az, hogy átléphetőnek ismert akadályt állítunk eléje.

Végre azon már minden apa tul van, hogy azt képzelje; az apai parancs szívek klórmesze, amely egyszerre még a nyomát is eltörli a szerelemnek. Nem, a józan apák tudják, hogy a tüzet élesíti a szél és nem oltja el s ha iparkodnak is azon, hogy lehetőleg kivezéreljék a leányaikat a boldogtalanság berkeiből, ma már nem fogják kézen az elbolyongott csemetét s nem rángatják ki az ő álomédénéből, hanem szépen kísértatják a saját imbolygó lábacskaín.

(Folyt. köv.)

Alkalmi vétel folytán

— az alanti bámulatos olcsó árban ajánljuk a következőket:

Egés finom férfi ingek 1 forint 10 krtól.

Férfi és női kalapok 80 krtól.

Női, férfi és gyermek meleg öltő ruhák 45 krtól.

Gyönyörű téli és nyári blouzok, alsó és felső ruhák, kostümök, miederek, női és férfi bőrkeztük, 80 krtól.

Kitűnő minőségű férfi és női cipők, sár-cipők (kalosnik) eddig még nemlétezett olcsó árakon.

Valódi vászon női fehérneműk fél áron
Gállér 10 kr., kszelő 15 kr.

Székely Jenő és Tsa utóda.

Piacz-utca 48.

PLOMBUS Co. New-York 104 E 106 Str.

PLOMBUS!

250.000 hálairat 1 év alatt

Nincs többé fog odiv fogl bűzösszál

Fenti betegségeknek előidézői és segítői lenül az odvas fogak. Ezen remek amerikai szer ezen kínos és kellemetlen szenvedéseket

azonnal megszünteti!

„Plombus“-szal mindenki maga plomirozhatja

fájdalom nélkül és hihetetlen egyszerű módon

odvas fogait!

„Plombus“ ne hiányozzék egy háznál, az egyszeri csekély kiadás százszo ros kamatja: a nyugalom. A foglájda makban szenvedőket tehát saját érdekében felhívjuk, hogy rendeljék meg ezen valóban remek háziszert, mely az amerikai élelmesség notovábbial

Ára egy adagnak, mely 5—6 odvas fogakra elegendő, használati utasítással 2 korona. 2 kor. 10 fill. előzetes beküldése után bérmentve bárhova. Megrendelhető egyedül a Magyarországi képvisellettől, melynek czime:

„Plombus“-szálküldés, Pásztó, Heves-m.

Hirlapelárusítók

felvétetnek

a „Debreczen“ elárusítására városi nyomdában,

város ház keresztépület

A virágkedvelő közönség figyelmébe.

Van szerencsém a n. é. virágkedvelő közönség becses tudomására hozni hogy virágüzletembe egy új virágkötőt szerződtettem, ki bel- és külföldi nagyvárosok elsőrangú virágterméiben volt alkalmazva. Legmodernebb koszorukat, virágcsokrokat oly művészettel és gyorsan állít elő, hogy virágtermémben bármilyen nagy megrendelést felvállalhatok. Főtörekvésem oda irányul, hogy nem kimélve semmi áldozatot üzletemet a legelső fővárosi virágüzletek színvonalára emeljem és nagyrabecsült vevőimnek alkalmat nyujtsak arra, hogy finoman készült csokrokat kaphasson.

PACZELT JÁNOS mű-kertész.

Vidéki megrendeléseket pontosan teljesítünk és a csomagolására kiváló gond fordítunk, legszolidabb és legolcsóbb árak mellett.

BRÁZAY FÉLE SÖSBORSZESZ

NAGY ÜVEC
ÁRA: 2 KORONA

KIS ÜVEC ÁRA: 1 KORONA

HASZNÁLATI UTASÍTÁS MINDEN ÜVEGHEZ
MELLÉKELVÉ VAN!

Finom ruhaszövetekből,
ruha- és bluz-
selymekből

állandó és nagyszabású

maradék vásárt

tartunk fenn.

Bosznay J. és Társa

nőidivat és szőnyegáruháza

Debreczen, Kossuth-u. 5.

Apró hirdetés...

Díja 10 szög 40 fillér, minden további szög 4 fillér, vastagabb betűkkel nyomtatott szög 4 kr. 8 fillér.

Levélbeni tudakozásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges postabélyeg bekezdetik. Apró hirdetések előre fizetendők.

KIADÓ Hatvan-utca 5. szám alatt nagy száritó, vagy raktárhelyiség. Bignió Albert.

KÜLÖN BEJÁRATU, butorozott szoba Széchenyi-utca 20. számú háznál kiadó.

Van szerencsém tudatni a n. é. közönséggel, hogy

Szabó Lajos fiai urak
Szent Annai szőlőtelepének

„asztali-bor“

termését megszereztem és a fehér literjét 30 krajczárért, a verest 40 krajczárért árusítom.

Hektoliter vételénél engedmény. Állandó raktár különböző hegyi és csemege borokból.

Tisztelettel

Máyer Jenő.

Háziurak és építész urak figyelmébe.

Függőereszes csatorna 18. számú I-ső rendű horganyozott vaspléből á m. 1.60 fill.
Tetőn fekvő csatorna 18. számú I-ső rendű horganyozott vaspléből á m. 4. fill.
Tető fedés négyezszög méterenkint 18. számú I-ső rendű vaspléből á m. 3.30 fill.
Ezen minták ikete pléből festve 15% olcsóbb. Más előforduló épületmunkák rajzszerinti kivitelben olcsóbban 10%-al, mint Budapesten.

Fűthető fürdőkádak 40 K-tól feljebb.

Rendes fürdőkádak 20 K-tól feljebb.

Gyermek fürdőkádak 10 K-tól feljebb.

Úló fürdőkádak 11 K-tól feljebb.

Kályha csövek egyenes 30 f-től feljebb.

Könyök csövek 40 f-től feljebb.

Borforralók 60 f-től feljebb.

Mindenféle konyha cikkeket raktáron tartok feltűnő olcsó árban.

Elvállalok kloset kezelést, 1 évre 8 K-ért.

Kövesi József bádigos mester. Debreczen,
Széchenyi-utca 1. szám.

Donogán és Somossy-czéggel szemben.

Ugy hat, mint a bomba! Antinikotin-cigaretták hüvelyek, szivar skatulyákban. Jakabi-gyár Wien, VIII. Piaristengasse.

Minden háznál nélkülözhetetlen.

Aki az ujévi ünnepre szükségletét

RÓTH ANTAL fűszer és csemege üzletében Csapó-utca 17. sz. szerzi be ingyen kap egy minden háziasszonynak elkerülhetetlenül szükséges, kitünően szerkesztett vaskos, tartalmas

Háztartási és Szakácskönyvet

az 1905. évre szóló naptárral.

A fent említett cég dus raktárt tart mindenemű fűszer és csemege árukból, úgy, hogy a közönség minden szükségletét a legnagyobb mértékben kielégítheti.

A cég megbízhatóságára elég garancia az évek óta fennálló üzlet elismert jó hírneve

Siessen

már kérem, mert elkésik.

Még most tart az olcsó vásár.

Vásároljon:

Bundát, kabátot, öltönyt és
gyermek-ruhát.

Minden olcsó, olcsó és olcsó!

Ez még sohasem létezett!

≡ Ne tévessze el a czímet: ≡

Egyedül csak a
Csanak fűszerüzlete mellett.